

23261

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ
ԱՒԱՆԴԱՎԷՊԵՐ

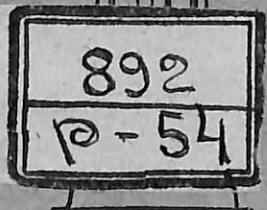
ՊՍՏԱՆԻՆ

ԳՐԱԳԱՐԱՆԸ

ՀԱՏՈՐ ԹԻԻ 42

ԹԵՓԷԻ

ԿՈՐԾԱՆՈՒՄԸ

892

Թ-54

Դ. ՇԱՐԲ

ԹԻԼ 6

Հրատարակուիլն «ՍՍՀՍԿ-ՄԵՍԻՊՊ», Տպագրատան

«ՊԱՏԱՆԻՒՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ»

1. Էսմիսոս եւ Ապոդոն
2. Ախիոնոս
3. Քելաւոր Զին
4. Պանոմ
5. Պանսորա
6. Նդիա եւ ուրիշ Պասմուածներ
7. Միսա
8. Անետուած Կայծր
9. Սմայկ
10. Մարդիկ ինչո՞վ կ'ապրին
11. Օկիրր
12. Թեախոս եւ Լաբիւրիներու Վիւապր
13. Լինչի Արարախի վերելք
14. Ելեբեք ինչպէս կը փորձենմագլցիլ
15. Հայասան 2330 տարի առաջ
16. Էփսոս — իր կեանք եւ գիւտերը
17. ” ” ” ”
18. Արեւներ դէպի հիւսիւսային բեւեռ
19. Պիգարո եւ Ինֆայի գանձերը
20. Ուղեւորութիւններ Ափրիկէի մեջ
21. Հասան, ձննդուկ եւ խուլ խաչիկ
22. Վարդան Փիլիկկամ Երազի մը Գիւնը
23. Վահապ
24. Սասան Ծոեր
25. Կրակի դարը
26. Ծանրացած Կեղծամբ
27. Դարերը գլտրելով անիւր ստեղծեցին
28. Ասա, Հսի Լինկ Շին եւ Բրբին
29. Առաջին ժամացոյցը
30. Կրակի Ուժը
31. “Եւ եղև լոյս”
32. ”
33. Լոյսի հրաձակիները
34. ‘Նոր ուժեր՝ նոր օրեր
35. ” ”
36. Երբ պիտի սանինք զիտութեան յաղ-
բանակը...:

892
P-54

ԹԵՓԷԻ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄԸ

1003

22569

ԹԵՓԷԻ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄԸ

Ե Ի

ԻՍԻՍԻ ԱՅԼԱՓՈՒՌԻԹԻՒՆԸ

Լուսնալու ատեն էր գրեթէ, երբ
 Իսիս արթնցաւ իր խոր թմփիրէն,
 Դեռ այնքան յոգնած, այնքան ուժաս-
 պառ կը զգար մարմնովին, որ պահ մը
 ոչինչ յիշեց այդ գիշերուան պատահար-
 ներէն: Օրուան այդ պահուն ինքզինք
 տակաւին ցերեկուայ զգեստներով և ա-
 ռանձին գտնելուն զարմանալով՝ շու-
 րած սկսաւ դիտել չորս դին, կը ջանար
 յիշել բաներ մը, զորս մոռցած կը թը-
 ւէր: Եւ՝ անհա մի առ մի մտաբերեց
 նախորդ օրուան անցուդարձերը, Օսիրի-
 սին խնջոյք երթալը, իր հսկումը, սպա-

2338-55

սելը անոր վերադարձին, Տայիբնի յարկարածնէն եկող վերջին ձայները, և վերջապէս Նեղոսի վրայի լոյսը և Տայփրնի փախուստը: Ու անգամ մըն ալ պարտուած՝ երազ կարծուած իրականութեան դառնութենէն, նորէն ուշաթափ գետին ինկաւ:

Քիչ յետոյ, ճիգով մը շտկուելով կայնեցաւ ան ու սկսաւ ապագային մասին խորհիլ և իր անձնական ապահովութեան համար կարգադրութիւններ ընել: Լաւ գիտէր թէ Օսիրիս մեռցուած էր, և զայն հարուածող ձեռքը շուտով պիտի վերադառնար յափշտակելու անոր գահն ու թագը: Կը զգար նաեւ որ Տայիբն կրնար աւելի սարսափելի ծրագիրներ ունենալ... հանդէպ իր անձին:

Այդ վախերը իրականացան շուտով:

Օսիրիսին սպանութենէն տասը օր ետք, օտար հսկայ բանակ մը արդէն հասած, գրաւած էր Թեփէի առջեւ տա-

րածուող ընդարձակ դաշտերը:

Իրենց սիրեցեալ վեհապետին կորուստը ողբացող հազարաւոր բնակիչները Թեփէ արքայանիստ քաղաքին, շուարած՝ չէին դիտեր թէ ինչպէս կարելի պիտի ըլլար խուսափիլ օրհասական մեծ վտանգէն, որ կը սպասէր իրենց: Ամէն տեղ անհագստութեան նշաններ կ'երեւէին: Ամէն մարդ մտահոգուած՝ ինչ ընելիքը չէր գիտեր: Բոլոր աչքերը ուղղուած էին Օսիրիսին պալատը, յուսալով որ աստուածները կերպով մը պիտի վերադարձնէին իրենց բարի թագաւորը, որպէսզի անոր թագուհին անպաշտպան և ժողովուրդը անտիրական չմնան:

Իրիկուան մօտ, պատգամաւոր մը մօտեցաւ քաղաքին ամրափակ դռներուն, և խնդրեց առաջնորդուիլ Իսիսի ներկայութեան: Բայց Իսիս մերժելով անոր ունկդրութիւն մը շնորհել, հրամայեց որ իր պատգամը հաղորդէ պահակաբաժնի պետին:

Շատ չանցած պահակազունդի հրամանատարը ներկայացաւ թագուհիին, և մինչեւ զետին խոնարհելէ ետք խօսք առաւ և ըսաւ յարդանօք.

— Տայիըն, Եգիպտոսի ներկայ աէրն ու թագաւորը, կը հաղորդէ եկող պատգամաւորը, խոնարհաբար կ'ողջունէ իր հանգուցեալ եղբօր կինը: Եթէ նա հաւանի ամուսնանալ իրեն հետ, կը յայտարարէ ան. Իսիս տակաւին պիտի պահէ գահի ու իշխանութեան իր բաժինը: Հակոռակ պարագային, Տայիըն պիտի պատերազմի ընդդէմ անոր և քաղաքին մէջ քար քարի վրայ պիտի չձգէ և ոչ ալ անոր բնակչութենէն՝ այր կամ կին՝ մէկը ողջ պիտի մնայ, պատմելու այս եղելութիւնը:

— Դո՞ւք ինչ կ'ըսէք, Հօտէ'ս, հարցուց Իսիս հանդարտօրէն, երբ պահակազունդին հրամանատարը լմնցուց իր խօսքը, որովհետեւ այս զինուորականը Օսիրիսին ամէնէն հաւատարիմ և նուիրեալ պաշտօնեաներէն մէկն էր,

և ինչպէս անունը յիշել կուտայ, ան իր կեանքը կը պարտէր Օսիրիսին, որ իր նախորդին բարկութենէն ազատած էր զայն:

— Տիրուհիս և թագուհի ամբողջ Եգիպտոսի, ուրիշ բան չեմ փափաքիր եթէ ոչ մի քանի վայրկեան միայն դէմն ունենալ այդ վատ պարծենկոտը, և ազատութիւն՝ գործադրելու անոր վրայ կամքն աստուածներու: Ահա այն ատեն Եգիպտոս կ'ազատէր իր չար ոգիէն:

— Իսկ միւս սպանե՞րը, անո՞նք ինչ պիտի ըսեն, հարցուց Իսիս ներքին գոհանակութեամբ մը:

— Նոյնը, տիրուհի'ս, պատասխանեց Հօտէ'ս: Մեր զօրքերուն թիւը փոքր է, որովհետեւ ապերախտը իր ապստամբութեան համար ընտրեց ատեն մը երբ բանակին մեծագոյն մասը հիւսիս արշաւած է: Բայց այնքան ատեն որ տակաւին մէկ մարդ կը մնայ քաղաքը պաշտպանելու համար, զայն թըշնամուցն չենք յանձներ:

— Գիտեմ որ լաւագոյնդ պիտի ընես, պատասխանեց թաղուհին, բայց կը վախնամ թէ մեր ուժերը շատ աւելար են անոր դէմ կենալու: Գնա՛ հիմա, և յարմար տեսած լաւագոյն կարգադրութիւնները ըրէ: Գարով ինծի, մահէն աւելի կ'ատեմ այդ առաջարկը որ կը զրկուի ինձ: Ամօթ, հազար ամօթ... Բայց ի՛նչ որ ալ պատահի, շուտով կը մեկնիմ ասկէ: Պէտք է երթամ փնտռելու մեր տէրն Օսիրիսը:

— Կը մաղթեմ որ գտնէք զայն, յարգանք պատասխանեց Հօտէպ և մեկնեցաւ:

Պաշարումը տեսց եօթը երկար օրեր, որոնց ընթացքին երիտասարդ հրամանատարը ինքնապաշտպանութեան այդ անհաւասար կռիւր վարեց այնպիսի արթնամտութեամբ և ռազմագիտական ճարպիկութեամբ մը, որ Տայփըն

զրեթէ պիտի յուսահատէր յաջողութեանէն եթէ Հօտէպ մինչ այդ կորսնցուցած չըլլար իր վարժ զօրքերուն մեծամասնութիւնը: Քաղաքին բնակիչները անկարող էին դէմ կենալու Տայփընին կրթեալ պատերազմիկներուն: Օրէ օր Տայփըն աւելի կը զօրանար մինչ Հօտէպ և իր ընկերները սկսած էին ըզգալ զիշեր ցորեկ, անքուն անհանգիստ մղուող պայքարին ամբողջ սաստկութիւնը: Վերջապէս, եօթներորդ օրը, Տայփըն կարողացաւ պարիսպին անպաշտպան մէկ մասը վար առնելով գիշերանց յանկարծակիի բերել քաղքին բնակիչները: Իր անհամար զինուորները խուժելով քաղաքէն ներս սկսան մեծ ու պզտիկ, այր ու կին ջարդել անպաշտպան մնացած ժողովուրդը, այնքան որ արիւնը սկսաւ հոսիլ փողոցներուն մէջ և մեռեալները դիլեցան բոլոր հրապարակներուն, փողոցներուն և տուններուն մէջ:

Անդէն բնակչութիւնը այսպէս ան-

գրթօրէն մահայնելէ ետք, Տայիրն իր զինուորներով պաշարեց Օսիրիսի պալատը, ուր՝ իրենց թագուհին պաշտպանելու համար՝ ժողովուած էին պահակագունդէն տակաւին ողջ մնացած հաւատարիմ զինուորներ:

Տայիրն անգամ մըն ալ պառգամաւոր մը զրկելով կրկնեց իր ամուսնութեան առաջարկը թագուհիին: Իսիս չուզեց պատասխան մ'իսկ զրկել: Իր ամուսնին սպանիչին հետ ամուսնանալ, ընդունիլ զայն որպէս թագաւոր և տէր... անկարելի էր: Ատոր մասին խորհիլն իսկ ամօթէն կ'այրէին իր այտերը:

Յաջորդ օրը Տայիրնին զինուորները յաջողեցան արտաքին պատէն մազըլցելով զրաւել պալատին դրսի շրջափակը և Իսիս հասկցաւ թէ վախճանը կը մօտենար:

Ատոր վրայ նա քաշուեցաւ իր ներքնասենեակը, կանչել առաւ իր ըսպատուհիները և ամէնուն ալ առատ

նուէրներ տալէ ետք հրամայեց հրաժեշտ առնել իրմէ և քանի տակաւին ատեն ունէին, փախչիլ Նեղոսի ճամբով:

Ու պատուիրելով որ այլեւս ոչ ոք մօտենայ իրեն, Իսիս առանձնացաւ իր սենեակին մէջ: Քիչ յետոյ իր պալատական հագուստներուն տեղ ճերմակ մետաքսէ ծանր շապիկ մը հագած, արեւի լոյսին մէջ փայլուն բոցի մը պէս վառող մազերը ուսերուն վրայէն ձգած իր սենեակին մէջ կ'երթեւեկէր Իսիս:

Պահ մը բաց պատուհանին մօտենալով, մխացող աւերակներու վերածած իր գեղեցիկ քաղաքին վրայ ակնարկ մը նետելէ ետք, «Հասած է ժամը երբ մեկնիմ ասկէ...» ըսելով Իսիս մօտեցաւ իր անկողնին և թեւերը խաչածեւ տարածելով պառկեցաւ, ու ըսկըսաւ մեղմօրէն երգել խորհրդաւոր երգ մը:

Ու այս երգին հետ սկսաւ մեծ փոփոխութիւն մը գալ Իսիսի վրայ: Նախ զգաց թէ իր սենեակին պատերը

սկսան հեռանալ իրմէ այնքան մը, որ հեռաւոր տարածութեանց մէջ կ'որսուեցան անոնց հետքերը: Սենեակին պարունակած կահկարասին ալ նոյնպէս փոխուեցան օգային բաներու, և նոյն իսկ անկողինը, որուն վրայ պառկած էր Իսիս, կը թուէր կորսնցուցած ըլլալ իր շոշափելիութիւնը: Ամէն ինչ սկսած էր երեւիլ իրեն որպէս անձեւ, անիրական բաներ, ինչպէս անհիմն կառուցուածքը մարդկային երազներուն: Դուրսը զէնքերուն շաշիւնը երթալով կը մօտենար Իսիսի սենեակին: Թշնամին պալատը գրաւած, բոլոր զինուորները սրէ անցուցած, և անարգել հասած էր իր յարկաբաժնին: Բայց Իսիս այրեւս անտարբեր էր երկրային բաներու հանդէպ: Այլ ո՛չ մէկ երկրային ուժ կարող էր ազդել իրեն, արգիլել իր ազատ, անկաշկանդ ընթացքը, փնտուելու իր սիրեցեալ ամուսինը, որուն կրնար ազատութիւն և կեանք տալ շնորհիւ Բայի անուան ուժին:

Ի զուր չէր որ Իսիս խորապէս ուսած էր բոլոր խորհրդաւոր գիտութիւնները, ի զուր չէր որ ան կըրցած էր տիրանալ Բայի «ամենազօր անուան» շնորհած ուժին...:

Պալատէն ներս Տայփըն ինքն էր որ կ'առաջնորդէր զինուորները: Իսիսի յարկաբաժինը ամէն կողմերէն պաշարել տալէ ետք, Տայփըն անձամբ ամէն վտանգ աչք առած սուրաց դէպի ներքնասենեակը ուր առանձնացած էր Իսիս: Իր թագուհիին առանձնութիւնը պաշտպանելու սրտաբուխ փափաքէ մը մշուած, հաւատարմաբար մինչեւ վերջին վայրկեան հոն աննշմար պահակ կեցած էր Իսիսի ազախներէն մին: Բայց որքա՛ն տկար էին անոր ուժերը, բազդատմամբ Տայփընի բիրտ ուժին, որ ձեռքի մէկ հարուածով զայն գետին տապալելէ ետք խորտակեց դուռը և մտաւ Իսիսի սենեակէն ներս: Բայց սենեակը պարտապէս... ո՛չ մէկ շնչաւոր էակի հետք կար

հոն, բայց մեծ ծիծեռնակի մը նմանող,
բայց գլխուն վրայ փայլուն սղոնձագոյն
կարմիր բբուկով թռչունէ մը, որ հա-
ղիւ թէ Տայիբն Իսիսի սենեակը ոտք կո-
խեց, հոն, զրան հանդիպակաց անկողնէն
վեր թռաւ, յալագին ձայնով մը ճը-
չաց և պատուհանէն դուրս խոյանալով
անհետացաւ օդին մէջ Նեղոսի լողողու-
թեամբ:

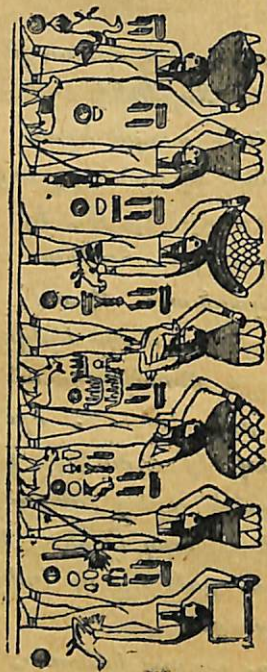
ՓՆՏՈՏՈՒՔԸ

Անմիջապէս որ պարատին սահման-
մաննեղէն և Տայիբնի զինուորներուն
հասողութենէն դուրս ելաւ, Իսիս ըս-
կըսաւ խորհիլ իր բռնելիք ուղղութեան
մասին: Չէր գիտեր թէ իր ամուսնին
մարմինը գտնելու համար ո՛ր կողմը
պտք էր դառնալ: Ուստի՝ իր թուիչ-
ի ընթացքին՝ յաճախ երկեր իջնելով,
կրկին մարդու մարմին առած կը հար-
ցափորձէր բոլոր անոնք, որոնք կրնա-
յին կերպով մը օգտակար ըլլալ իրեն:

Մի քանի օրեր անցան այսպէս
առանց ոեւէ արդիւնքի: Բայց ահա
պատահեցաւ բան մը որ Իսիսին սիրտը
յոյսով լեցուց:

Օր մը, առտու կանուխ, Իսիս հան-
դիպեցաւ գիւղացի կնոջ մը որ Նեղոսի
եզերքը ծնրագրած, վարը հասող գետ-
ջուր կը քաշէր: Անմիջապէս մարդկա-

ապագայի կենցաղը Գուգիցի կողմից

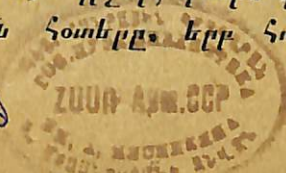

Գուգիցի կողմից Գուգիցի կողմից

յին մարմին առած մտեցաւ ա-
նոր և հարցուց թէ երբեք գետն ի վար
քշուող սնաուկ մը տեսած էր: Կինը
պատասխանեց թէ ինք այդպիսի բան
մը չէր տեսած, բայց իր ամուսինը, որ
հովիւ մըն էր, լսած էր ատանկ բանի
մը մասին:

— Օր մը, արշալոյսէն շատ առաջ,
պատմեց գեղջկուհին, ամուսինս վարի
հովաին մէջ կարգ մը տարօրինակ ա-
րարածներու հանդիպած է: Անոնք
մարդու գէմքեր և իրաններ ունէին,
բայց ոտքերնին և սրունքնին այժի ոտ-
քերուն և սրունքներուն կը նմանէին
և զլուխներուն երկու կողմերէն այժի
կոտոշներ կը բուսնէին: Ասոնք այ-
ժամարդեր կը կոչուէին: Պէն անուն
պետ մըն ալ ունին եղեր: Ամուսինս լը-
սած էր թէ այժամարդերը պայեր են,
բոլորովին անփնաս էակներ, որոնք,
մասնաւորաբար, շատ կը սիրեն հո-
վիւները, և ամէն գիշեր, գուրս գալով
կը պահպանեն հօտերը, երբ հովիւ-

2338 30

ները, օրուան յոգնութենէն տկարացած
և կամ խոր քունի մէջ թաղուած ան-
կարող ըլլան պաշտպանել իրենց ոչ-
խարները:

Ամուսինս շարունակեց գեղջկուհին,
դեռ այս պայերէն ոչ մէկուն հանդի-
պած էր. լսած էր թէ արեւի լուսով
պայի մը հանդիպել դժբախտութիւն
կը բերէ մարդու: Այսպէս, երբ կը
կը տեսնէ որ այս այծամարդերէն մին
իրեն կը մօտենայ այնքան կը վախնայ
որ հակառակ իր կամքին չի կրնար
փախչել: Բայց նկատելով որ արեւը
հսն դեռ չէր ծագած, սրովհետեւ ինք
բարձր բլուրներով շրջապատուած նեղ
հովտի մը մէջ կը գտնուէր, կը սպասէ
որ պայը մօտենայ իրեն:

— Բայց, խօսէ՛, պայը ի՛նչ պատ-
մեց:

— Նախ պատուիրած է ամուսնիս
ուշադրութեամբ մտիկ ընել իր խօսքե-
րուն: Ապա պատմած է թէ, զիչեր
մ'առաջ, երբ իր ընկերներուն հետ,

գետտափի եղէգներուն մէջ կը զուար-
ճանային, վերէն, գետին հասանքին ուղ-
ղութեամբ, տժգոյն լոյսի մը յառաջա-
նալը տեսած են, և այդ լոյսին կեղ-
րոնը մտուկ մը...: Այդ մտուկը,
պատմած է այծամարդը, կը պարունա-
կէ ձեր թագաւորին մարմինը: Ան
ուղղակի հասանքն ի վար կը քշուի,
Յիշէ այս: Ամուսինս հողիւ թէ ինք-
նիրեն դալով փախաքած է սպտասխա-
նել իրեն, այծամարդը վազած իր ըն-
կերներուն միացած է, ու ահա բոլորն
ալ անհետացած, անյայտ կորուած են:
Բայց, վստահաբար թագաւորը չէր
կրնար այք մտուկին մէջն ըլլալ, պա-
յերը խնդացած են ամուսնիս, թագաւո-
րը թեփէ կը գտնուի, շարունակեց գեղջ-
կուհին, անձկանօք Իսիսին նայելով,
կարծես ակնկալելով որ ան հաստատէ
իր ըսածը:

— Այծամարդը ճշմարտութիւնն է
որ խօսած է, պատասխանեց Իսիս: Ձեր
թագաւորը անգթօրէն սպանուած և

մարմինը գետ ձգուած է: Զինք սիրող մը կը փնտռէ անոր անշնչացած մարմինը:

Իսիսին ախար աչքերը արցունքներով լեցուած էին և գեղջկուհին, տեսնելով այդ, աւաղի վրայ երեսն ի վար իյնալով համբուրեց անոր քղանցքը և ողբաց:

— Շնորհալի թագուհիս, մենք որ թեփէէն այսքան հևու կը բնակինք, ասոր մասին բան մը լսած չէինք: Երկի՛նք առաջնորդէ քեզ քու փնտրուտուքիդ մէջ:

*
**

Իսիս սկսաւ գետն ի վար սուրալ: Օսիրիսի մասին յտտակ լուրեր առած էր. պէտք էր, ուրեմն, առանց ժամանակ կորսնցնելու հետեւիլ անոր:

Բաւական գացած էր, երբ ահա հարկ եղաւ կասեցնել իր ընթացքը. Տէլթայի գլուխն էր հասած, ուր նեղոս երկու

մեծ ճիւղերու բաժնուելով կ'ընթանար երկու տարբեր ուղղութիւններով: Սըխալ ճամբու հետեւիլ պիտի նշանակէր շատ ժամանակի կորուստ, և կամ նոյն իսկ կորուստը էր սիրեցեալ ամուսնին մարմինն:

Երբ Իսիս այսպէս շուարած կը մամտար, անդին խումբ մը աղաք գետափ ժողվուած կը զուարճանային: Իսիս փոքրիկ աղաքը շատ կը սիրէր և յուսալով որ անոնց զուարթ խաղերը դիտելով կընար մի քիչ մը մխիթարուիլ, ուղղուեցաւ դէպի հոն և կրկին մարդկային մարմին առած, մօտեցաւ անոնց:

Փոքրիկներէն մէկը սաստիկ կուլար: Վայրկեան մը չանցած Իսիս զայն իր թեւերուն մէջ առած սկսած էր շոյել անոր փոքրիկ գլուխը և հարցնել թէ ինչո՛ւ կուլար: Իսիսի բոլոր հարցումներուն վերասին և աւելի դառնորէն ողբալով կը պատասխանէր փոքրիկը: Ուտտի Իսիս միւս տղոց հարցուց անոր

լալուն պատճառը: Երբ փոքրիկը լալը
դադրեցնելով ըստ.

— Ես գեղեցիկ սնտուկս կ'ուզեմ:

— Ո՞ր սնտուկը, հարցուց Իսիս:

— Գեղեցիկ, փայլուն հասուկը որ
գետին մէջն էր, պատասխանեց փոքրի-
կը:

— Գետին մէջ, ս՞ուր, հարցուց Ի-
սիս անմիջապէս, վստահ թէ քանի գե-
տին մէջ միաժամանակ երկու փայլուն
ս՞նտուկներ գտնել անհաւանական էր,
տղուն տեսած սնտուկը պէտք էր իր
փնտոտածը ըլլալ:

— Հոն. եղէգներուն մէջ, լացաւ
պզտիկը:

— Ի՞նչ պիտի սնտուկ մըն էր, հար-
ցուց թագուհին:

— Երկայն, փայլուն, աղուոր, կըրկ-
նեց պզտիկը, վրան գեղեցիկ ծաղիկ-
ներ ալ ունէր: Ձեռքովս բռնեցի: Շատ
մեծ էր, չկրցայ վերցնել . . .

— Ե՞րբ անսար այդ սնտուկը:

— Երէկ առաւօտ, պատասխանեց
պզտիկը, աչքերը շփելով: Ստիպուած
տուն գացի հայրս կանչելու որ զայն
եղէգներուն մէջէն հանէ, բայց երբ

էս: դարձանք, ան արդէն հոտանքէն քըշ-
ուած գետն ի վար կը հեռանար:

— Խեղճ մանուկս, ըսաւ Իսիս, հոգ
մի ընե՛ր: Ես քեզի ուրիշ մը կուտամ
վաղն տուաւօտ նորէն եկու՛ր և հոս պի-
տի գտնէս սնտուկ մը որ կընաս տուն
տանիլ:

— Փայլո՞ւն սնտուկ մը, իր ցաւը
մոռցած հարցուց փոքրիկը, փայլուն,
աղուոր, ծաղիկներո՞վ սնտուկ մը:

— Ա,յո՛, միւսին պէս փայլուն և
աղուոր, միայն աւելի պզտիկ և թե-
թեւ, որ կարենաս տուն տանիլ, պա-
տասխանեց Իսիս, հիմայ ըսէ՛ ինձի,
սնտուկը հոտանքին ս՞ր ուղղութեամբ
քշուեցաւ:

— Ա,յդ հոտանքն ի վար, պատաս-
խանեց պզտիկը, ցուցնելով Նեղոսի
լայն ճիւղերէն մին:

— Շնորհակալ եմ, ըսաւ Իսիս,
հիմայ երթամ փնտուեմ զայն . . .

— Ես ինձի պիտի բերե՞ս զայն,
հարցուց տղան:

— Ո՛չ ատիկա, պատասխանեց Իսիս: Կրնամ զայն չգանել տակաւին: Բայց յաջողիմ թէ ո՛չ վաղը փոքրիկ սնտուկդ հոս պիտի սպասէ քեզի:

Յաջորդ օրը երբ փոքրիկ աղան առաուն կանուխ գետափ վազեց, ասուածուհւոյն հանդիպած տեղւոյն վրայ արեւի լոյսին տակ արծաթի պէս փայլող նոր սնտուկ մը գտաւ և իր գիւտին առթած ուրախութենէն մոռցաւ. օր մը երկու առաջ տեսածները

* *

Փնտուտուքը վերսկսաւ. Բայց Տէլ-թայի մէջ, գետը յաճախ այնքան կ'ընդարձակուէր ու եղէգներով ծածկուած ճահիճներու ձեւը կ'առնէր, և կամ այնքան մասերու կը բաժնուէր որ Իսիսի գործը օրէ օր աւելի դժուարին կը դառնար: Այսպէս անցան բաւական օրեր առանց ոեւէ արդիւնքի:

Օր մը, իրիկուան մօտ, Նեղոսի

ափին վրայ կառուցուած աւերակ խորճիթի մը տանիքը թառեցաւ մեծ ծիծեռնակ մը: Խեղճ թռչունը շատ յոգնած իր երկիւսր և անօգուտ փնտուտուքէն եկած թառած էր գիշերը հող անցընելու համար: Օրեր շարունակ գետին ուղղութեան հետեւելով եղէգէ եղէգ թռած և անոնց մէջ փնտուած էր ամուսնին դազազը, առանց երբեք անկէ հետք մ'իսկ նշմարելու: Ահա եկած մօտեցած էր գետին բերանը, ու կը խորհէր կարե՞լի է որ սնտուկը վրիպած ըլլայ իր ուշադրութենէն, թէ ո՛չ, արդէն շատ ուշ, ան հիմայ անցած է անսահման ծովուն բացերը:

— Այս գիշեր հոս հանդիմ, կ'ըսէր Իսիս, վաղը թերեւս զանեմ զայն:

Մթնցած էր արդէն և Իսիս քնանալու կը պատրաստուէր երբ քովի ադամաթղենիներու պուրակէն քաղցր երաժշտութիւն մը և խնդուքի ձայներ լսեց: Թռիչք առնելով դէպի ձայնը առն եկած կողմը ուղղուեցաւ և ինչ

տեսնէ, հոն վայրի վարդենիներով շըր-
 ջապատուած բացատանի մը մէջտեղը,
 ինկած ծառի մը կոճղին վրայ նստած էր
 մարդ մը, պաշարուած փոքրիկ արա-
 րածներով որոնք կը շաղակրատէին, կը
 խնդային և ծափ կը զարնէին: Մար-
 դը ձեռքն ունէր ճարտարօրէն իրարու
 միացուած զանազան երկարութեամբ
 եղէզներէ շինուած երաժշտական գոր-
 ծիք մը: Գործիք մը, որ այնպիսի ե-
 րաժշտութիւն մը կ'արտադրէր որ այդ
 փոքրիկ արարածները, կարծես կախար-
 դըւած, կը սկսէին լայն շըջանակ մը
 կազմած երգել ու պարել:

Քիչ մ'աւելի մօտենալով, Իսիս
 նշմարեց թէ մարդկային էակ մը չէր
 այդ երաժիշար: Այժի ոտքեր ունէր,
 և զլխուն երկու կողմերը կը բուսնէին
 երկու հսկայ կոտոշներ: Պէնն ըլլալու
 էր, երաժիշտներուն ամէնէն վարպետը,
 որ իր փոքրիկ բարեկամներուն, պայե-
 րուն և ըզձանոյշներուն համար, կը նը-
 ւագէր:

— Սիրելի Պէն, սիրելի Պէն, կը
 գոչէին փոքրիկ պայերը, վերջին
 պար մըն ալ, միայն հատ մը...
 Ոչ ոք բեզի պէս կը նուագէ, ո՛չ ոք
 քու երաժշտութեանդ հրճուանքը կըր-
 նայ տալ մեզի:

— Ուրիշ օր մը, պատասխանեց
 Պէն, պէտք է վերագառնամ ընկերնե-
 րուս որոնք կը սպասեն ինձի: Հիմայ
 ամէն պայ իր տունը որ ողջերթ մը նը-
 ւագեմ ձեզի:

Երբ բոլոր ըզձանոյշները երգելով
 և պարելով քաշուեցան իրենց տուները
 և ինք կը պատրաստուէր մեկնիլ, Պէն
 իր մօտ զգաց ներկայութիւնը ուրիշ ա-
 րարածի մը: Պայ մը չէր այդ, այլ
 մարդկային էակ մը. որ աննշմար մօ-
 տեցած էր իրեն:

— Դուք Պէնն էք, հարցուց նո-
 րեկը:

— Այո՛, աղուորս, պատասխանեց
 կիտաստուածը:

— Ըսէ՛ք ինզրեմ՛, զեաին վրայ

քշուող ազուոր սնտուկ մը տեսա՞ք վերջերս...

— Օսիրիսի դագա՞ղը: Այո՛ տեսայ, բայց ան անցաւ գնաց: Ա՛լ հոս չէք կրնար գտնել զայն:

— Գնա՞ց... ուր՞ մն տէրս պիտի չը կրնա՞մ տեսնել... ողբաց Իսիս դառնազին:

— Մի յուսահատիր, ըսաւ կիսատուածը, թերեւս տակաւին կարելի ըլլայ վերագտնել զայն: Մեծ է Իսիսի զօրութիւնը: Մտիկ ըրէ պայերուն երգերուն, անոնց գիտութիւնը ծովերու չափ լայն է...

Այդ էր. հեռուէն Իսիսի ականջներուն հասաւ խմբերգ մը, որ մեղմ բայց յստակ կ'երգէր Օսիրիսի դովասանքը, որուն իւրաքանչիւր վանկը նոր յոյս, նոր կեանք կը ներշնչէին Իսիսի յոգնած մարմնին և յուսահատած սրբուն:

ի զուր կը փնտռես, ազնիւ թագուհիս, Այս նահիճներուն, պղտոր ջրերուն Ամայութեանց մէջ, արքան՝ Օսիրիս. Ան շատոնց անցաւ, մտաւ ծովն անհուն...:

Բայց ահեղ ծովն իսկ, անկարող անոր Մարմինն երկնային կեր տալ ծուկերուն, Գոհարն այդ անգին, իր անդնդախոր Ջրերէն անդին, նեաց հոգիերուն:

Մոռնի մ'ազուոր, մոռնի մ'անգին, Գոհարն ընդունեց, պարգեւ աննրման. Իր թիւերուն մէջ բունեց երկինքին Սիրեցեալ զաւակն, Օսիրիս արքան:

Ծառն երանաւէտ բացաւ սիրտն իր գոց Պահեց, պահպանեց զոհր նախանձի, Ընդդէմ փտութեան եւ աչաց մարդոց, Որ ան վերապրի սիրովն Իսիսի:

Իսիսի սէրը, ուժ կենդանարար, Ի վերջոյ պիտի յաղթէ ե՛ւ մահուան Պիտի պատժուի ստիսն անարդար, Յաղթութեան օրերն պիտի չուշանան...:

Երաժշտութիւնը դադրելէն բաւական ետք, Իսիս երկար ատեն մնաց ուկնդրի իր դիրքին մէջ, յուսալով բառ մըն ալ, ըւր մ'եւս ստանալ իր անծա-

նօթ, անտեսանելի պատգամախօսներէն: Յետոյ դէպի Պէնը ծռելով հարցուց.

— Այս ի՞նչ էր որ լսեցի մոշենիի մը, Տայիբընի անդթութեան, անարգարութեան պարտութեան և ճշմարտին յաղթանակին մասին: Այս բաներու մասին աւելի բան մը գիտե՞ս:

— Լսե՛ աստուածուհիս, պատասխանեց Պէն, ունկնդրէ որ պատմեմ բոլոր գիտցածներս: Օրեր սուաջ, փրճարուած սնտուկը ծով հասած էր արդէն, ուր երկար ատեն ալիքներուն խաղալիք ըլլալէ ետք, վերջապէս Պիպլոսի մօտ ցամաք նետուեցաւ և ինկաւ մոշենիի մը ճիւղերուն մէջ:

— Հիմայ կարե՞լի է ինձ զայն գտնել հող, հարցուց Իսիս հետաքրքրութենէն դողզողացող ձայնով մը:

— Ո՛չ, այդ օրէն սկսեալ ծառը սկսաւ այնքան արագօրէն աճիլ որ իր ճիւղերը շաանալով և աճելով հետըզհետէ այնպէս մը միացան իրարու որ սնտուկը բոլորովին ծածկուեցաւ, ու

այսօր անկարելի է այդ ծառը դարբրու կեանք ունեցող հսկայական ծառէ մը զանազանել:

— Վերջը՞... նորէն հարցուց Իսիս:

— Յաջորդ օրը, Պիպլոսի թագաւորը, որ որսի ելած, էր նշմարելով այդ ծառին գեղեցկութիւնը, որոշեց զայն կտրել տալ իր նորաչէն պալատին մէջ որպէս սիւն մը գործածուելու համար: Զինուորներու ջոկատ մը այդօր սկսան ծառը կտրել եւ զայն հաստ ջուաններով տապալելէ ետ, հազար դժուարութիւններով փոխադրեցին պալատ, ուր այսօր, որպէս գլխաւոր սրահին միակ սիւնը հաստատուած կը մընայ ան:

— Մնտուկը տակաւին մէ՞ջն է... հարցուց Իսիս:

— Ո՛չ ոք գիտէր անոր ներկայութիւնը եւ ես ու եղբայրներս, անկարող մարդոց անոր մասին բան մ'ըսելու, ձգեցինք որ հող ապահով մնայ Օսիրիսի դագաղը:

— Որքան երախտապարտ եմ ձեզի, ըսէ՛ խնդրեմ, կրնա՞մ սեւէ կերպով արտայայտել երախտիքս:

— Մեծ է Իսիսի զօրութիւնը, պատասխանեց Պէն, տղեղ, շատ տղեղ ստեղծուած եմ, ո՛չ մարդու մը շնորհքն ունիմ եւ ո՛չ ալ անասունի մը վայելչութիւնը, ամէնը կը խնդան վրաս եւ կը ծագրեն մարմնոյս տձեւութիւնը. կը խնդրեմ որ հաճիք բան մ'ընել որ այլեւս աւելի ազնուօրէն վարուին հետս:

— Փափաքդ շնորհուած է, պատասխանեց Իսիս: Ասկէ ետք մարդիկ անունդ պիտի յեշեն քաղցր երածըլտութեանդ զմայլելու համար միայն:

Այնպէս որ, այսօր, հազարաւոր մարդիկ թէպէտ անկարող պատմելու անոր կերպարանքին մասին, կ'ընդունին թէ Պէն, հին օրերու աստուածներէն մին, ամէնէն կատարեալ երաժիշաներէն մին էր արդարեւ:

ՄԵՐ ՅԱՉՈՐԴ ԹԻԻԻՆ ՄԷՉ

ԿԱՐԴԱԼ

ՄՈՇԵՆԻԻՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

ԵՒ

ԻՍԻՍԻ ԳԻԻՏԸ

ՊԱՏԱՆԻԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ, չորրորդ սահմանագրային հասցեաներ 36 - 48, մամլոյ սակ եւ կը հրատարակուին յաջորդաբար: Փնտել Գրավանձանքերու եւ Ցուփչներու մօտ: Հասք ձեռքէ 1 Ե.Գ.

ԿԱՆՆԻԿ Բաժանորդագրութիւն 12 քիւր 10 Ե.Գ.
Արտասահման 12 քիւր 10 Ցրանգ կամ 50 սենք

2013 23261

Հասցէ՝

“SAHAG - MESROB,” PRESS
25, Sharia Tewfik, Cairo - Egypt.

92

ԻՍԿ

ՅԻՆԱՐԱՆ «ՄԱՆՆԱԿ-ՄԵՍՐՈԲ»

SAHAG-MESROB PRESS

25 SH. TEWFIK, CAIRO